

CENTRALISERINGSBØLGEN RAMMER VANDKANTSDANMARK

Det er med stor bekymring vi ser på Danmarks forvaltning af EU-støtten, der forvaltes igennem de lokale aktionsgrupper (LAG-ordningen). LAG-ordningen udgør en stærk ramme for lokalt forankret udvikling, der bidrager til at skabe ejerskab og accept til den grønne omstilling. LAG-Ordningen er med sin stærke bottom-up tilgang gennem lokal organisering, kobling til lokale udfordringer og potentialer med til at skabe sikkerhed for succes i at finde lokale løsninger på de globale udfordringer.

Skiftende regeringer og Folketinget har i mange år talt om, at de vil gøre noget for et Danmark i balance og landdistriktsudviklingen. Men med de seneste relevante udspil - regeringens landdistriktsudspil og den grønne trepart har man behændigt kommet uden om et af de bedste egnede instrumenter til at skabe forankring, ejerskab og accept, nemlig LAG ordningen.

LAG ordningen er i stedet løbende blevet udhulet gennem manglende indeksregulering i over 15 år og en gradvis besværliggørelse af administrationen, hvilket efterhånden udelukker mindre aktører for at kunne komme i nærheden af at søge midler.

Der hvor man kunne fremme investeringerne i små og lokale initiativer med stor betydning for sammenhængskraften og den bæredygtige udvikling og et Danmark i balance vælger man at centralisere midlerne og beslutningskompetencen og derved ses der bort fra det store engagement der er i de i alt 27 lokale aktionsgrupper (LAG) der er rundt omkring i landet.

OECD har siden starten af dette årtusinde arbejdet med spørgsmålet om landdistriktspolitik i medlemslandene i deres arbejdsgruppe for territorial policy. Her konstaterede de allerede i starten af årtusindet, at OECD landenes landdistriktspolitik er baseret på et kompensationsparadigme. Et paradigme, hvor landdistrikterne kompenseres gennem projektmidler for at dække over vigende økonomisk aktivitet. Men de arbejdede også med udvikling af forslag til et alternativt paradigme og foreslog således, at man skulle arbejde med at udvikle et nyt paradigme, et investeringsparadigme, hvor der investeres i landlanddistrikternes potentialer og ressourcer, og dermed skifter fokus fra afvikling til udvikling.

Behovet for et kursskifte i forvaltning af landdistrikterne

Vi ser meget gerne, at man skifter kurs fra den nuværende compensationstilgang til en tilgang med udvikling for øje gennem investering i landdistrikternes potentiale og lokale ressourcer samt frigørelse af de lokale potentialer til gavn for hele landet og et Danmark i balance.

Men det er desværre ikke en kursændring, som vi kan få øje på. I Finansloven for 2024 blev der til LAG-ordningen afsat 93,0 mio. kr. til hver af årene 2024-27. Ordningen er ikke blevet

indeksreguleret siden 2009. Det betyder at støttekraften i LAG-ordningen stille og roligt år for år udhules.

Med regeringens finanslovsforslag for 2025 er det politisk besluttet at gennemføre et prioriteret opgavebortfald, der skal reducere antallet af administrative stillinger i staten. Og igen ser vi, at pilen peger på yderligere en reduktion i muligheder for at sikre investeringer i landdistrikternes potentiale. En mulig konsekvens af det prioriterede opgavebortfald kan meget vel blive, at midlerne i landdistriktsprogrammet centraliseres og lægges i andre puljer, der ikke kan anvendes til at skabe lokal udvikling. Det samme har vi set med NFLAG-puljen, om end et relativt lille program på 16 mio. har det en stor betydning for den fortsatte omstilling i de tidligere fiskeriafhængige lokalsamfund i Danmark. Når det samtidig er målet med regeringens landdistriktspolitiske udspil, at det fortsat er attraktivt at bosætte sig i landdistrikterne undrer vi os såre over, at man ikke ønsker at fremme og styrke det lokale engagement gennem de lokale aktionsgrupper. En aktiv landdistriktspolitik er mere end forenkling af planloven og markedsføring overfor turisterne. Det forudsætter, at idéerne er forankret lokalt både økonomisk, socialt og kulturelt. Eller som Egon Noe fra Center for Landdistriktsforskning har formuleret det ”DER ER STOR FORSKEL PÅ AT PLACERE EN INVESTERING LOKALT OG AT INVESTERE I DET LOKALE”

Forløsning de lokale potentialer

Et middel til at forløse de lokale potentialer kan ske gennem en styrkelse af LAG ordningen i Danmark ved at samtænke administrationen for flere puljer. Såkaldt multifunding, der allerede med stor succes er implementeret i Estland, Frankrig og Slovenien, hvor LAG agerer som lokal aktør for multifunding. Ligeledes kunne man i Danmark udpege og anvende LAG, som lokal aktør for administration af en mindre del af regional- eller socialfondsmidler på f.eks. 5-10 % af den økonomiske ramme. Mange SMV-er oplever, at afstanden til de midler, der administreres af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse er blevet for stor, og at puljen kun er tilgængelig for store aktører, der i forvejen har et stort administrativt setup, og dermed misses mange muligheder for at investere i de lokale potentialer

Man får den triste tanke, at hvis man havde mulighed for at afskaffe den lokale forankring også i LAG-ordningen, og dermed gøre landdistriktsstøtten 100% centralistisk, ville man ikke betænke sig på at gøre det. Det sker samtidig med, at flere europæiske lande går den modsatte vej og samtænker brugen af LEADER-metoden udover det, der er obligatorisk til multifunding med andre EU baserede støtteordninger for landdistrikter f.eks. gennem regional- og socialfondspuljerne.

Vi anbefaler derfor en ny tilgang hvor LAG-ordningen styrkes med henblik på at øge investeringsmulighederne i de lokale potentialer og at man aktivt forholder sig til, at LAG-

LAG
LOKALE
AKTIONS
GRUPPER

Finansieret af
Den Europæiske Union

LAG Bornholm - sætter noget i gang

ordningen meget vel kan være et positivt bidrag til at skabe opbakning, engagement og ejerskab for den grønne trepart og større anlægsprojekter, der skal fremme vedvarende energi, udvikling i fødevareproduktionen eller omstille havnearealerne til nye erhvervsmuligheder.

LAG BORNHOLM

Klaus Hansen Petersen

Sekretariatsleder

BBS (Bornholmske borgerforeningers samvirke)

Mads Randbøll Wolff

formand